

Uw tuin een vogeltuin

Pimpelmees

Roodborst

Vogelvriendelijk tuinadvies voor
Familie J.D. den Hollander

Vloed 13,
Dordrecht, 3312WD
Judithenjandirk@kpnmail.nl
0611006632

Door:
Cees Kok
ceeskok4@gmail.com

Roodborst

Ringmus

Koolmees

Geachte familie Den Hollander,

Hartelijk dank voor uw belangstelling voor een vogelvriendelijke tuin. De Tuinvogelconsulent heeft het met plezier voor u uitgewerkt in een tuinadvies.

Fijn dat u met uw tuin wilt bijdragen aan een voor vogels prettiger leefklimaat. Want ook de stedelijke woonomgeving is belangrijk als leefgebied voor vogels. Het tuinadvies dat u hierbij aantreft houdt zoveel mogelijk rekening met de wensen van u en die van de vogels.

De belangrijkste levensbehoeften van tuinvogels zijn water, voedsel, nestgelegenheid en schuilplekken. Deze elementen zijn zoveel mogelijk in het advies verwerkt. In een échte vogeltuin mogen insecten (belangrijke voedselbron) natuurlijk niet ontbreken. En zo mogelijk is er plek voor kleine zoogdieren en andere organismen. Want hoe gevarieerder en natuurlijker een tuin, hoe aantrekkelijker voor vogels!

Het tuinadvies is geen gedetailleerd tuinontwerp, maar een grove schets. Het helpt u zeker op weg om uw tuin aantrekkelijker te maken voor vogels. Wij wensen u daarbij veel succes en natuurlijk veel vogels toe. Naast het advies geeft dit rapport een aantal extra mogelijkheden (bouwstenen) en tips voor nog meer vogelvriendelijke tuinelementen. Wie weet maakt u er wel een compleet 'vogelparadijs' van. Wij zijn heel benieuwd naar de ontwikkelingen en horen graag wat het eindresultaat is!

Met vriendelijke groet,
John Bonnet
Vogelbescherming Nederland

Inhoud

Zanglijster

Hegeemus

Groenling

1. Uw tuin een vogeltuin.....	3
1.1 Wat is een vogelvriendelijke tuin?	3
1.2 Waarom een vogelvriendelijke tuin?	3
2. Van huidige situatie naar streefbeeld.....	4
De Tuin.....	4
Het beeld van de tuin	4
Uw wensen.....	5
3. Vogelvriendelijk tuinadvies	6

1. Uw tuin een vogeltuin

Een tuin met vogels komt tot leven!

Wat is er niet leuker dan kool- en pimpelmezen in je eigen tuin, in het voorjaar druk met het voeren van hun jongen? Of een merel die op de punt van het schuurdakje de vroege morgen toezingt? Welke vogels er in de tuin zingen, broeden en eten hangt af van u als gastheer of gastvrouw. Het is maar wat u ze rond het huis en in de tuin aanbiedt!

1.1 Wat is een vogelvriendelijke tuin?

Een vogelvriendelijke tuin voldoet aan de 4 V's.

- Voedsel
- Veiligheid (schuilplaatsen)
- Voortplanting (nestplaatsen) en
- Variatie

Om te beginnen biedt een goede vogeltuin een verscheidenheid aan beplanting: bomen, struiken, hoge en lage inheemse planten. Maar er is ook variatie in de tuinopbouw. Dat bereik je met elementen als een vijver, stapelmuurtje, pergola, composthoop en/of een takkenril. Natuurlijk hangt een en ander af van de grootte van de tuin. Maar zelfs de kleinste tuin en ook balkons bieden toch nog verrassende mogelijkheden voor variatie. In een kale, strakke tuin is voor vogels niets te beleven. Ze vinden er geen voer, laat staan beschutting of nestgelegenheid. Vogels komen af op plekken waar insecten te vinden zijn. Bij de rijk bloeiende planten bijvoorbeeld of later, in de herfst, onder de afgefallen bladeren of plantenresten. Uiteraard mogen (doornige) struiken niet ontbreken: als vluchtplaats, maar ook om nesten in te bouwen. Mussen vinden het weer heerlijk om een stofbad in droog zand te nemen, het liefst onder struiken. En drinkwater bieden we aan met een drinkschaal of, als er ruimte is, met een natuurlijke vijver. De waterplanten trekken weer extra insecten aan voor de vogels! Hoe groter de variatie, hoe meer (soorten) vogels uw tuin zullen waarderen! In dit tuinadvies leest u, hoe u dit in uw tuin kunt bereiken.

1.2 Waarom een vogelvriendelijke tuin?

Wie eens goed om zich heen kijkt, ziet het stedelijk gebied 'ontgroenen'. De stad biedt steeds minder gevarieerde plekken waar vogels de vier 'V's' vinden. Niet voor niets is de spreekwoordelijke 'stadsvogel', de huismus, op de Rode Lijst beland. Ons drukke bestaan dwingt tot keuzes. Tuinen worden daarom strak aangelegd met houten schuttingen, veel verharding en weinig begroeiing. Lekker makkelijk in het onderhoud. Ook veel gemeentes doen hieraan mee. Steeds meer natuurlijk groen verdwijnt om de onderhoudskosten naar beneden te brengen. Het gevolg is wel dat het stedelijke gebied verarmt aan vogels en vogelsoorten.

Daarom voert Vogelbescherming Nederland de campagne 'Elke tuin een vogeltuin'. Die campagne dient meerdere doelen tegelijk. Allereerst willen we bewoners behulpzaam zijn om van hun tuin een vogelparadijs te maken. En de ene bewoner kan misschien weer de andere stimuleren hetzelfde te doen. Zo vergroten we het leefgebied voor vogels. Met als 'hoger' doel, de stedelijke omgeving weer veel aantrekkelijker te maken voor vogels én mensen. Dat komt de leefbaarheid beslist ten goede. Daarvoor doen we uiteraard ook een beroep op gemeenten en andere betrokkenen. Maar we beginnen bij u, in uw tuin!

2. Van huidige situatie naar streefbeeld

Gezinsinformatie:

Twee volwassenen, man en vrouw, geen huisdieren.
U bent lid van de Vogelbescherming. U bent zeer enthousiaste natuur/vogelliefhebbers. U vindt dat de tuinen en het gemeenschappelijke groen aan beide kanten van de woning zowel qua aanleg als beplanting aan een verbetering toe is. Uw wens is om dat op een zo vogelvriendelijke manier te doen. Indien mogelijk met gebruikmaking van reeds aanwezige materialen en planten.

Woonomgeving

De woonomgeving is een zeer bijzondere. De hele wijk, genaamd "Plan Tij", bestaat uit een aantal landtongen in een baai. Deze baai is gemaakt in een oude diepe polder. Op elke landtong staan twee rijen zeer moderne, strak gestileerde woningen, deels over en aan het water. De tuinen en het gemeenschappelijk groen tussen de aanliggende woningen zijn voor een groot deel de vrij steile oevers van de baai. In de baai liggen steigers waaraan pleziervaartuigen van de bewoners afgemeerd liggen, ook bij deze woning.

Fig. 1 Voorzijde en voortuin van Vloed 13

Fig.2 Insectenhotel direct ten noorden van Vloed 13

Aanwezig groen in de directe omgeving

De directe omgeving van de woning is heel rijk aan groen. Ongeveer 350m ten noordwesten van de woning ligt het Wantijpark, een oud park uit de 30er jaren van de vorige eeuw met plantsoenen, waterpartijen en heel veel bomen en struiken waaronder ook een groot bestand aan kapitale bomen en grote struiken. Op de landtong, tussen de huizen is een redelijk gevarieerde, deels wilde begroeiing aanwezig.

De Tuin

De eigenlijke tuin, behorende bij de woning, zijn twee stroken van 2,50m aan weerszijde van de woning en een strook aan de voorzijde van het huis. De ingang van de woning is aan de zijkant, aan de noordzijde. Tussen twee huizen ligt een gemeenschappelijk strook grond die door de eigenaren beheerd en onderhouden moet worden. Om dit te coördineren is er een groencommissie op het project. Mogelijk dat dit TVC advies ook in deze commissie besproken zal worden.

Het beeld van de tuin

De tuin aan de noordzijde van de woning bestaat voornamelijk uit natuurlijk, wild gras met wilde planten en daarin een middelgrote Wilg, opschietende kleine wilgen en wat grote wilde struiken, waarschijnlijk Kornoelje. Langs de waterkant staan biezengrassen, riet en wilde planten zoals Harig Wilgenroosje, Kattenstaart en veel brandnetels.

Fig. 3 Tuin aan de noordzijde

Fig.4 wilde bessen
in de zijtuin

De wilde begroeiing op de landtong, gecombineerd met de gevarieerd begroeide oevers, schept een heel natuurlijke omgeving, heel goed passend in het beeld van de Wantij, de kreken en de iets verderop gelegen Dordtse Biesbosch. In deze omgeving zou een volgens plan aangelegde tuin met strakke borders, etc. niet passen, en afbreuk doen aan de vogelvriendelijkheid. Een vlekkenplan is derhalve niet echt wenselijk.

Fig.5 Tuin en waterkant aan de noordzijde op de achtergrond het Wantijpark

In het tuingedeelte aan de zuid- en voorzijde (oost) hebben de bewoners zelf wat planten ingebracht. Er staan drie grote

bomen; een flinke Berk en twee beuken? En een Vijg. Onder de bomen is wild gras met daarin wat sierplanten.

Fig.6 Tuin aan de zuidzijde
en voorkant (oost)

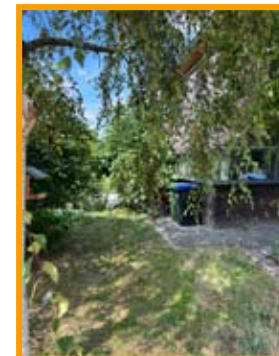

Fig. 7 Tuin aan de zuidzijde en
waterkant

Vogels in de tuin
U meldt de volgende soorten: koolmezen, eksters, vinken, mussen, boomklever, nachtegaal, houtduiven, en heel soms groenling en spechten. Op het

water van de baai ziet u futen, verschillende ganzensoorten, verschillende soorten eenden, blauwe reigers en zelfs regelmatig een ijsvogel. Al met al een tamelijk gevarieerde selectie aan (tuin) vogels.

Uw wensen

U zou graag meer verschillende vogelsoorten in uw tuin willen zien, met name zangvogels, waaronder liefst ook putters en meer vinkensoorten Uw doel is om uiteindelijk de tuin(en) om te toveren tot echte wilde natuurtuinen. Verder te ontwikkelen als vogeltuin is hier beter van toepassing.

3. Vogelvriendelijk tuinadvies

Roodborst

Gaal

Koolmees en Roodborst

- Leg aan beide zijden van het huis wat informele borders aan, passend bij het “wilde” karakter van de omgeving. Geen strak gelijnde afbakeningen. Plant in deze “borders” een afwisseling van inheemse, lage bloeiende struikjes zoals de Wilde Kardinaalsmuts. Daar tussen vaste planten zoals bijvoorbeeld Duifkruid (Scabiosa) wat veel insecten; bijen en hommels en later in het jaar veel vlinders aantrekt. Daaromheen kunnen bloeiende een- en tweejarigen gezaaid worden zoals Duizendblad (Achillea millefolium), Duizendknoop (Polygonum) en Kaardenbol. Deze laatste tweejarige plant trekt veel zaadetende vogels aan zoals puttertjes, vinken en groenlingen en soms de kneu.
- In de tuin(en) kunnen ook een of meerdere laagblijvende inheemse heesters geplant worden. Een voorbeeld is de Amelanchier, het krentenboompje, wat naast uitbundige bloesem in het vroege voorjaar, nectar en stuifmeel voor insecten, ook rijkelijk vruchtjes draagt in het najaar. Deze zijn aantrekkelijk voor zanglijster, spreeuwen, merels en verschillende soorten vinken. Ook de Kornoelje en de Sleedoorn leveren vruchten die graag door vogels worden gegeten.
- Onder de bomen en struikjes kunnen laagblijvende bodembedekkers zoals Zenegroen (Ajuga) of Lievevrouwebedstro geplant worden. De bloemen bevatten veel nectar, wat insecten aantrekt. Soorten als winterkoning, heggenmus en roodborst profiteren hiervan.
- Waar mogelijk kunnen aan beide zijden van de tuin wellicht tegen een hekwerk of lage open schutting wat klimop en wat langzaam groeiende smalle besdragende struiken zoals Vuurdoorn (Pyracantha) of Klimhortensia geplant worden. De bessen zijn een lekkernij voor lijsterachtigen zoals de koperwiek. Soorten als merel en winterkoning kunnen er veilig in nestelen, ook mussen en mezen zitten er graag in. Plant liefst verschillende soorten Klimop in diverse groentinten en combineer eventueel met andere klimmers zoals Wilde Bosrank (Clematis vitalba), Klimhortensia (Hydrangea anomala petiolaris) of Wilde Kamperfoelie (Lonicera periclymenum). Op deze manier worden de tuinafscheidingen aan beide zijden gevarieerd in kleur, vorm, bloeiwijze en bladvorm, kortom diversiteit! Deze gevarieerde begroeiing biedt een veilige, deels waterdichte nestgelegenheid voor heel veel soorten tuinvogels zoals heggenmus, merel, roodborst en winterkoning.
- Verrijk de gazons en borders ook met kleine bolgewasjes zoals Sneeuwkllokjes, Krokusjes en Herfststijloos. Vroeg in het voorjaar worden hierdoor al insecten aangetrokken.
- Zorg voor afwisseling in de bloeitijd van planten zodat er in ieder seizoen planten in bloei staan. In het voorjaar bloesems en eenjarigen zoals Gele Dovenetel (Lamium) en bolgewassen, dan de zomerbloeiers zoals Guldenroede (Solidago) en in het najaar asters.
- Drink- en badgelegenheid voor vogels is in de tuin en in de directe omgeving van het huis bijna geheel ontbrekend. Een goede optie is om aan de zuidwest /voorzijde van de tuin een kleine ondiepe vijver te graven met een ondiepe randzone waarin vogels

Zanglijster

Hegeemus

Groenling

kunnen badderen. In- en rond deze vijver riviergrind en ook wat grote afgeronde zwerfkeien waar vanaf vogels kunnen drinken er waarop ze hun natte veren kunnen uitschudden. Deze stenen zijn ook heel decoratief en indien deels gestapeld is dit een schuilplaats voor verschillende voedseldiertjes.

- Plant in de directe nabijheid van de vijver ook een dicht groeiende bladhoudende struik waarin vogels die net gebadderd hebben zich kunnen verschuilen om hun veren te verzorgen.
- In de tuin en in de directe omgeving van de woning ontbreekt het vrijwel aan coniferen. Plant wat dichte, vrij smalle inheemse coniferen in- of bij de tuin, zoals Taxus. Soorten als goudhaantje, vuurgoudhaantje, staartmees en anderen kleine zangvogels profiteren hiervan en kunnen er in nestelen.
- Ik adviseer ook om te onderzoeken of het platte dak van de woning te bekleden is met verschillende soorten Sedum aangevuld met mossen.
- Op meerdere plaatsen in de directe omgeving van de woning kunnen op beschutte plaatsen met voldoende schaduw nog meer goede, functionele nestkastjes worden opgehangen van het type zoals die reeds in de tuin aanwezig zijn. De vliegopening het liefst naar het noordoosten. Een vrije aanvliegroute is ook zeker belangrijk, alsmede veiligheid tegen predatoren zoals katten, steenmarters en eksters.

- Op het terras voor de woning kan een mooie voedertafel worden geplaatst, eventueel gecombineerd met een extra drinkschaal. Bijvoeren mag het hele jaar door.
- Langs de oevers kunnen boven de hoogwaterlijn wat van wilgentenen gevlochten broedkorven geplaatst worden. Verschillende eendensoorten zullen hierin broeden.
- Een interessante mogelijkheid om te onderzoeken is om in samenspraak met de andere bewoners van Plan Tij, de Gemeente, RWS, en andere belanghebbende instanties een of twee broedvlotjes te laten aanbrengen (als test), natuurlijk buiten de vaargeul. Op dergelijke vlotjes broeden verschillende sternsoorten zoals visdiefjes, grote- en zwarte stern. In de visrijke baai zeker aanwinsten.

Een algemeen advies is om de “tuinen” in het najaar niet “winterklaar” te maken. Laat afgestorven plantenresten staan, laat afgevallen bladeren liggen. Ruim de tuin pas in het vroege voorjaar, eind februari op.

Door bovengenoemde maatregelen verbetert de vogelvriendelijkheid van de tuin en de directe omgeving. Het creëert ook wat meer beslotenheid en wat meer verschillende minibiotopten binnen de algemene setting van een rivierkant.

Maak van uw tuin een vogelparadijs

Voor het uitvoeren van de tips uit uw tuinadvies kunt u terecht in onze webshop. Gebruik de code **Paradijs17** en ontvang 10% introductiekorting in de categorie vogels in de tuin:

- voer en voersystemen
- tuinplanten
- nestkastjes

www.vogelbeschermingshop.nl